

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administrațiunea tipografiei arhidiecezane, Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu, 5 Mai v.

Desbaterea asupra celor 60 milioane în parlamentele și comisiunile parlamentare a Austro-Ungariei n'au reversat totă lumina asupra situațiunei. Au reversat însă lumina de ajuns ca să pricepem că sîntem în stadiul cel dintăiu al amestecului monarhiei noastre în afacerile orientali. Discursurile ministrilor preșidenți ne spun că sînt interese de apărut în orient și că guvernele din monarhie sînt gata a merge cu acele puteri, cari urmăresc aceleși scopuri în orient. Pregătirile cari putem dice că sau început ne iau indoiala, cel puțin în o mare măsură, că guvernele din monarhie nu mai stau pe gânduri, ci sînt hotărîte a trece dela vorbe la fapte.

Putem înse din premisele aceste ajunge la conclusiuni scutite de orice indoială, și putem din ele deduce situațiunea viitoriului celui mai apropiat?

Puterile cari „au aceleși scopuri în orient“ vor sta pôte mâne față în față cu puterile cari urmăresc alte interese în orient. Nesuccesul intervenirei lui Șuvaloff pe lângă cabinetul din London ne întărește în presupunerea acēsta. După vorbele reprezentanților guvernului ar fi ca monarhia noastră să militeze pe partea carea se opune intențiunilor rusesci. Dară nu scim încă cari sînt puterile ce urmăresc „aceleși scopuri în orient“, nu scim cari sînt scopurile ce le urmăresc monarhia noastră în orient și în fine vedem că Cislaitanii și acum, când lucrurile sînt în pornire, se codesc și par a nu mesura scopurile în orient cu mesura guvernelor; par a avé reserve pe cari nu le spun pe față, și a căror natură nefiind cunoscută, cel puțin nu ne pot da o garanție că în urma urmelor nu vor sprigini alte scopuri de natură străină de a acelor ce sînt urmărite de guverne.

În Cislaitania bărbații politici, cari fac parte și din parlament stau pe gânduri și caută moduri prin cari să amâne votarea creditului de 60 milioane, declinand votarea dela sine și aruncându în spatele delegațiunilor.

Eată dar pentru ce nu găsim situațiunea, încât privesce monarhia noastră, destul de clarificată.

S'a întemplat de multe ori, că în impregiurări de aceste puterea evenimentelor a fost mai tare decât speculațiunile teoretice ale parlamentaristilor. S'au întemplat de multe ori de discursurile cele mai lungi din parlamentele au fost întrerupte de vocea cea puternică a tunului.

În momentele când scriem aceste ne vine o scire telegrafică, care în loc de a clarifica situațiunea mai mult o întunecă. Se dice adecă: cercurile politice din Petersburg, discutând misiunea lui Șuvaloff, țin că înțelegerea cu Anglia este posibilă pe lângă susținerea și garantarea independenței creștinilor, pe lângă rectificarea cartei provisorice a Bulgariei și pe lângă renunțarea Rusiei dela acuirarea Batumului. Rusia așa dară este pe calea de a se retrage cu onóre din încurcătura în care se află. Prin acēsta însă ar căde tot edificiul pe care se basază votarea creditului și pe care se basază pregătirile ce vedem că încep a se face.

Să nu scăpăm din vedere că ceea ce se telegrafază din Petersburg este numai o posibilitate. Se pôte Rusia înțelege cu Anglia, dară se pôte să nu se înțelgă. Și din procederea Angliei dela pacea dela San Stefano încoco e foarte probabil că la înțelegere nu va ajunge tréba. Altă telegramă ne spune că din Anglia doue năi mari de transport au sosit cu trupe în Malta, ieră altă telegramă anunță că flotele engleze turcesci sînt puse sub comanda admiralului Hornby.

Eată dar semne, cari vorbesc mai mult pentru evenimente seriose în viitoriul cel mai deapropo și cari justifică și votarea creditului de 60 milioane,

cu tôte ca în Cislaitania hesiteza senatorii imp. a le vota.

Situațiunea, pelângă tôte scirile contradicetore, e de așa încât e mai apropo de resbel ca de pace.

Revista politică.

În dieta Ungariei s'a terminat o luptă foarte interesantă în 11 a lunei curente. Obiectul desbaterei a fost ordinațiunea ministerială privitoare la restingerea dreptului de adunări. Lupta s'a terminat cu victorie pe partea guvernului, având guvernul o majoritate de 32 voturi.

În 14 l. c. s'a început altă desbatere în aceeași dietă asupra creditului de 60 milioane. Acēsta s'a terminat în 16 l. c. în care s'a votat creditul cu tôte voturile, afară de stînga extremă.

Situațiunea este atât de încordată încât e apropo de a se rupe. Se va vedé în curînd dacă România va fi avantgarda Austro-Ungariei sau a Rusiei. Diare din Budapesta și astădi mai cred că la eventualitatea unui resbel nou vor fi érași aliații Rușilor.

„U. p. A.“ dela 1/13 Maiu vorbind despre situațiune dice:

Diarul „Debats“, reproducînd feluritele sciri, vesele și posomorite, ce aduc telegramele și correspondințele dice:

„Noile negoțări sînt cu totul tainice și nu putem dice nimic despre dênsele, sub osânda de a ne espune să amăgim pe cetitorii nostri sau de a ne înșela pe noi însine prin esces de optimism sau de pesimism.“

Tot astfel sîntem și noi datori să spunem publicului că nu se pôte sci încă de vom avea fericirea păcii sau durerile resbelului.

Pacea o doresc tôte popórele. Guvernele cari se pregătesc cu stăruință pentru resbel sînt doue mai cu samă: guvernul engles și guvernul rus.

Cestiunea cea mare este:

Voi-va guvernul rusc să facă concesii care pot mulțami pe Englitera?

Voi-va guvernul engles să nu întindă prea mult cererile sale, astfel încât să nu puie pe guvernul rusc în trista pozițiune de a nu puté să acorde tot ce i se cere?

Mai multe diare constată că Rusia trebuie să doréscă pacea și din cauza pozițiunii strimptorate, în care se află în urma unui resbel care a constato atât de mult.

„Debats“ dela 9 Maiu dice între altele: Nevoile financiare cresc foarte pe fie care di. O fómete mare, provenind din slaba reeoltă din anul trecut și din neajungerea mijlócelor de transport, bētuie mai multe din provinciile dela Nord-Est Adăogînd încă starea sanitară a armatei, alegerea cea rea a pozițiunilor ce ea ocupă în unele puncturi, în fine atitudinea mai mult rece a întregii Europe pentru Rusia de la tratatul dela San Stefano, se înțelege ca guvernul rus să fie otărit a face în adevér mari concesii. Dar care sînt acele concesii? Iacă ceia ce nu scim.“

Pe de altă parte. mulți sînt de opiniune că guvernul engles ar avea dispozițiuni de a profita de pozițiunea strimptorată a Rusiei, pentru ca să facă un resbel prin care să o slăbéscă foarte pentru mai mulți ani.

Cu tôte aceste, speranța în pace nu este încă cu totul perdată; însă fie care națiune este datore să facă sacrificii pentru a fi pe cât se pôte mai gata, dacă din nenorocire nu se va dobîndi mult dorita pace.

Astfel făcu alaltaeri și guvernul nostru. El ceru Camerei trei milioane pentru material de resbel. Camera, înțelegînd, acum ca totdeuna, situațiunea aplaudă cererea ce făcu guvernul.

D. Codrescu dice:

„Domnilor deputați, în unire cu mai mulți dintre d-vóstră, am onóre de a vé propune un amendament la acest articol, adecă ca cifra de 3 milioane să se urce la „4 milioane... (aplause). Cred, d-lor, că nu e navoiă de a da o lungă desvoltare acestui amendament; împrejurările în care ne aflăm ne esplică îndestul acēstă necesitate și simțimîntul Adunării o aprobă (aplause). „Cred dar că Adunarea va primi acest amendament.“

FOIȚA.

Suveniri din viața scolară.

I. Școlă din sat.

Îmi aduc aminte de când eram copil de 3—4 ani. Eram tare neastîmpérat. Și de câte ori făceam câte vre-o posnă, pe lângă bătae, de care mîncam cu îmbelșugare, mi se pune la inimă, că au să me dee la școlă. Iară de școlă mi se spunea câte lucruri ne mai auđite, așa cât nu-i iadu mai infricoșat ca școlă ce credeam că me aștéptă. Numai când gîndeam la ea mi se făcea pèrul măciucă și me prindeau sudori. Și cu cât creșeam, cu atăta creșea și frica mea de școlă.— Într'aceea — ce-i scris i scris — eu ajunseiu la vîrsta de 6 ani, vîrstă, în care trebuia să merg la școlă. Tocma pe atunci veni un dascăl nou la noi în sat, cu numele George. Acesta era menit să pună temelie procopselei mele. Dascălu George, până a nu începe școlă, a venit la noi. Iar când a venit la noi me-a luat pe genunchi, mi-a

spus câte în lume și în țeră, me-a desmerdat și gugulit de în scurtă vreme ne-am făcut prieteni uitînd că el este dascăl, și că are să me pună în genunchi pe grăunțe de cucuruz, să me bată cu vergi punîndu-mi scăluș în gură ca să nu strig, să me încue în școlă, și câte tôte — după cum mi se spusese de atâtea ori. Și cum me ținea dascălu George pe genunche și me desmerda, pe urmă scóse din posunariul sumanului o carte nouă nouță, pare că acum o ved, cu păreți de lemn și pe un părete un cocostîrc; iar cocostîrcu sta într'un picior și în celalalt ținea cu unghiile un ou.

Când am vedut cartea nu sciu ce mi-a trecut pe la inimă că mi-am perdut tótă voia. Dascălu George, ca prin farmec mi sa făcut negru înaintea ochilor; pare că me tragea de urechi, me bătea în vergi și me chinua în chip și formă. Și dacă nu era părinții mei de față o luam la sănétosa. Dar așa, fiind că părinții mei era aci, — și, Dómne! mare frică mai aveam de ei — am stat ca inlemnit. Cu vreme dascălu George iară a

sciut să-mi facă voe, aretîndu-mi cocostîrcu de pe carte și povestindu-mi istorii despre acēstă pasere, pe care nu o mai vedusem.

Iar când sa dus dascălu George dela noi, mi-a lăsat mie cartea cu cocostîrcu, zicîndu-mi, că aceia nu-i carte, ci „Bucóvnă“. Și cum s'a întimplat cum nu, destul că eu me făcui prietin cu Bucóvna, nu de dragu Bucóvnei, ci de a cocostîrcului de pe păretele ei. Dar eu mai aveam un prietin, pre care 'l iubiam ca pe un frate. Acesta era Mozoc, cu care împărțisem multe prescuri, căci Mozoc, de câte ori eșiam afară, me aștepta la pragul ușii, me lingea pe mâni și pe gură, și me lăsa să me sui cu călare pe el, să-l trag de códă și de urechi fără ca să me musce, pe cum făcuse Pișta, care me-a însemnat în obraz.

Cel dintăi lucru al meu, după ce se duse de la noi dascălu George, nu putu fi altul, de cât să es la Mozoc și să-i arét Bucóvna cu cocostîrcu. Mozoc ședea lungit lângă stog. Acolo me-am dus și eu și me-am pus lângă el ca să-i arét cocostîrcu. După ce se uită la el cu băgare de samă, i

resfoiiu Bucóvna și începurem a ceti amîndoi, făcînd eu pe dascălul și arătîndu-i cum cetese tată-meu din Molitvelnic. Dar lui Mozoc i-a cădut Bucóvna mai tare la inimă de cât mie, căci: cum țineam eu de păretele cu cocostîrcu și-i aretam un chip de pe fața întăe a Bucóvnei, pe care nici dascălu George nu scia să-l deslege, fără veste prinde cu gura de Bucóvnă și vré să mi-o iae. Eu atunci prind cu amîndoué mînile de cocostîrc, strigînd: „lasă jos, lasă jos!“ Mozoc — pre cum se vede i ea prea dragă Bucóvna — în loc să o lase se ridică pe labele dinainte și trage de Bucóvnă. Eu vedînd obrăsnicia lui me scol în picioare și trag de cocostîrc, ca să-l scap din gura cînelui, strigînd cât imi lua capul: „lasă jos, lasă jos!“ Iar Mozoc, în loc să asculte de porunca mea, se sculă și el pe tôte patru, și rîngind dinții și hîrîndu-se, începù a scutura din cap, cu chip ca să-mi scape din mână păretele cu cocostîrcu. Eu strigam și trageam de cocostîrc, el mărăia și tragea de Bucóvnă. Și cum ne luptam noi așa trăgînd fiecare cu putere, de o dată me

D. Codrescu propuse să se dea 4 milioane și Camera dete în unanimitate acest vot patriotic și înțelept.

Să stăm dar uniți cu toții, să lucrăm bine și necurmat, să veghiăm, să ne armăm și, stând neclintii în dreptul nostru, să fim siguri că vom fi respectați de totă Europa.

Dela sinodul archidieceșan.

Sibiu în 27 Aprilie v. 1878.

Sedința V.

După autenticarea protocoalelor ședințelor II, III și IV se prezintă din partea președintelui plânsórea comunei bisericesti din Herțegani (Zarand) în contra protopresbiterului tractual, rugărilor lui Gavriil Ștef și Absolon Tóder pentru câte un ajutoriu în bani și rugarea lui Teodor Lungu pentru a fi pus éráși în parochia sa.

Se transpun comisiunei pentru petițiuni.

Dep. B. Baiulescu din motiv că constituțiunea bisericeii noastre este împreună cu multe cheltueli, é r esultatele ei din cei 10 ani din urmă nu arată vre un progres însuflețitoriu, mai departe din motiv că, unele organe ale bisericeii constituționale nu resólvă la timp, petițiunile corporațiilor și membrilor bisericeii din Archidieceșă, propune ca:

Biroul sinodal cu notariul seu general să rămână în permanență, până ce va espeda tóte conclusele sinodului amesurat p. 7 din regulamentul afacerilor interne; é r consistoriul archidieceșan sa se indrume ca, petițiunile îndreptate la densus spre competentă afacere să se rezolveze fără amânare.

Se transpune comisiunei pentru propuneri.

Dep. D. Comșa avénd în vedere că cheltuelile pentru acoperirea trebuințelor archidieceșei sporesc din an în an, că sínódele premergătoare în mai multe rânduri au preliminar din fondurile archidieceșane sume spre scopuri uneori osebite de scopul pentru care acele fonduri au fost și sânt menite, avénd mai departe în vedere §. 96 p. 3 și 4 St. org. propune, ca sinodul să decidă:

Veniturile anuale în suma de 20%, se consideră că făcénd parte din capitalul neatingibil al fondurilor respective, rămânénd se contribue la sporirea averei archidieceșane;

2. Prisosul veniturilor anuale, în suma de 80%, se pot preliminar și cheltui în parte, sau întregi, însă exclusiv pentru întimpinarea trebuințelor archidieceșei.

Se transpune comisiune financiară. Înainte de a trece la ordinea zilei: alegerea asesorilor consistoriali în locurile vacante, dep. Dr. D. Răcuciu,

trezesc pe spate. — Socotiți că me am supérat pentru această trintă? Din potrivă! eu nu mai puteam de bucurie, de o parte pentru că cocostircu era în mâinile mele, de alta fiind că credeam că am învins pe Mozoc. — Dar când me sculaiu și me uitaiu la cocostircu, — era numai cocostircu! Păretele cel de lemn cu cocostircu se desfăcuse de Bucóvnă, și prin aceia se făcu pace între mine și Mozoc, rămânénd fiecare din noi cu aceia ce i era mai drag.

Nu sciu, care, se bucura mai tare de această întemplantare norocóșă, eu ori Mozoc. Să fiți vėđut pe Mozoc cu ce fală de cărturariu purta capu sus, arétând celor alalte dobitoce ce erau prin grădină isbânda ce făcuse, și sărind de bucurie că i s'a dat prilej să se procopsescă. Eu stam lângă stog cu cocostircu la sin și priveam cu multămire la Mozoc cum sburda prin grădină și scutura din cap stringénd cu drag Bucóvnă între dinți. Jocul lui Mozoc mi se părea prea atrăgătoriu, ca să nu iau și eu parte. De aceia vrénd a merge la el și a sări împre-

avénd în vedere că: în ședința a IV în presupunerea că, prin prea înaltul decret împérătesc din 19/4 ex 1864, cele 4 salarii de câte 1200 fl. anume s'ar fi destinate pentru patru asessori din senatul strins bisericesc, — s'a decis alegerea unui asesor salarisat în acest senat, pe când în realitate această restringere nu se cuprinde în acel decret, — propune ca: sinodul reasuménd concludus resp. de eri, să alégă în senatul bisericesc numai un asesor onorariu, é r salariul devenit vacant prin repausarea ases. P. Bădilă, să se confere unui asesor referent în senatul epitropesc.

Acéstă propunere dá ansă la nóu și îndelungate debateri, cari, după cum au arétat debaterile și rezultatele de mai târziu, au fost superflue.

Dep. I. cav. de Pușcariu propune trecerea la ordine preste propunerea lui Răcuciu; Dr. I. Hodoș propune a se transpune comisiunei pentru propuneri, é r până atunci alegerea să rămână în suspensó, până această comisiune va veni cu raportul seu în această cesțiune.

În urmă, ceréndu-se urgența pentru propunerea dep. Răcuciu, sinodul primesce a o lua numai decât în debateri.

Dep. V. Roman spriginesce propunerea lui Răcuciu, căci lui i se pare că majoritatea, care a făcut eri concludus pentru alegerea unui asesor salarisat în senatul bisericesc, a făcut acel concludus, basată pe presupunerea că, în decretul împérătesc salariile s'ar afla anumit hotărâte numai pentru asessori bisericesci.

Dep. I. Raț susține părerea cav. Pușcariu, căci n'ar fi lucru demn de sinod a se abate îndată în ședința următoare dela un concludus făcut cu o di mai înainte.

Dep. A. Trombițaș arată că, din cauza sărăciei noastre materiale, trebuie să fim cu deosebită băgare de samă la îngrijirea fondurilor și averii noastre archidieceșane. Spre acest scop densus e de părere că, e mare lipsă de un asesor referent salarisat, în senatul epitropesc.

Mai departe susține și densus afirmarea lui Răcuciu cu privire la decretul împérătesc și se miră cum, fiscalul consistoriului, a putut face afirmațiuni, cari nu s'a dovedit prin cuprinsul decretului tocmai cetit. Ași repara cine-va o greșală făcută densus nu o ține de scădere, se alătură deci la propunerea lui Răcuciu.

Dep. Dr. I. Borcia declară că în ședința de eri n'a vorbit ca fiscal, ci ca deputat. Densus nici acum nu ține de dovada de ajuns cele produse de dep. Răcuciu, căci ar trebui să consultăm cererile, cum a fost ele formulate de arhiepiscopul Șaguna, pentru

ună, când am pornit, am strigat: Mozoc, stăi că vin și eu! Dar Mozoc naibii, ca și cum mi-ar fi dis: puneți pofta în cuiu eu me duc la scóla, după ce se uită lung la mine, se învrti odată rótă și sări peste gard în grădina vecină unde se duse în pași greoi sub un pěr și se puse să cetescă. Eu me uitam prin gard cum 'și bătea capu cu învățătura. Și scitiți minune? în scurtă vreme Mozoc a învățat tótă cartea, fée de fée, de la început până la sfirșit. Iar când a fost gata cu învățătura, a fost gata și Bucóvnă. Că Mozoc așa învăța de aprig de săreau foile din ea ca paele sub loviturile îmblătitorului. — După ce și-a isprăvit învățătura, cu capul luminat veni Mozoc la mine aducéndu-mi o bucățică din celalalt părete al Bucóvnei, ca și cum ar fi vrut să dică: mai învăță și tu, că eu nu mai am ce.

În chipul acesta, cea dintăiu carte ce am avut, a fost menită să procopsescă pe cănele Mozoc, prietinelui copilăriei mele.

(Va urma).

a dobéndi acel ajutor. De alt-cum a fost multe alte motive, cari s'au adus în contra propunerii de a se alege numai un asesor onorariu în senatul bisericesc, și aceste motive nu s'au resturnat nici ađi. — Susține părerea lui Pușcariu.

Pentru propunerea lui Răcuciu mai vorbesce și C. Străvoiu.

Contra propunerii lui Răcuciu vorbesce dep. I. Pușcariu și N. Cristea; în urmă după unele deslușiri date de nou de presidiu, în favorul părerii susținute și în ședința de eri, cu privire la asesorul salarisat în senatul epitropesc, se pune propunerile lui Răcuciu și I. cav. Pușcariu la vot.

Sinodul primesce cu majoritate de voturi a trece preste propunerea lui Răcuciu la ordinea zilei.

Urméză la ordine alegerea asesorilor consistoriali, hotărâtă în ședința de ieri. Pentru consultare asupra persónelor, ce să se alégă, se suspende ședința pe ¼ oră. Redeschidéndu-se ședința se constată că sânt de față 40 votanți. Majoritatea absolută 21.

Făcéndu-se scrutinară se constată că: protosinocalul arhiepiscopesc și profesor seminarial Dr. Ilarion Pușcariu a dobéndit 28 voturi ca asesor salarisat în senatul bisericesc. Voturi mai puține au avut Protopresbiterii I. Hanea I. Popescu și I. Barac apoi protosinocalul N. Frates.

Presidiul l proclamă deci de ales, rezervându-și dreptul de a notifica sinodului întărirea, ce are se urmeze din partea sa ca arhiepiscop.

Urméză alegerea celor doi asessori onorari în senatul scolar.

După scrutiniu se proclamă de aleși cu majoritate de voturi Dr. N. Popu, profesor în Brașov cu 35 și Dr. N. Maier profesor în Sibiu cu 29 voturi:

Aceste terminate, presidiul, după informațiunile necesare luate de densus cu privire la asesorul ordinar Dr. I. Pușcariu, l declară de întărit.

Se ia spre plăcută știință.

Presidiul arată că, în urma trecerii asesorului bisericesc onorariu Dr. Il. Pușcariu în oficiul de asesor ordinar salarisat, locul de asesor onorariu în senatul bisericesc a devenit vacant și prin urmare trebuie întregit.

Pentru consultare asupra persónei ce să se alégă, se suspendă ședința pe ¼ oră. După redeschidere se face votisarea. Scrutinarea esecutată îndată, arată de ales cu majoritate pre prot. și directorul seminarial I. Hanea. Acesta multămind pentru încrederea arătată, voiesce a declina dela sine acest oficiu onorific, din cauză că ar fi ocupat cu alte afaceri.

Presidiul observă că afacerile aceste nu vor fi de aci încolo așa multe, căci după legea de incompatibilitate, votată în anul trecut, și care negreșit în acest an se va pune în lucrare, dep. Hanea, care este și protopresbiter și director seminarial va trebui să opteze pentru unul din aceste posturi și atunci ocupațiunile lui vor fi mai puține.

În urma acestora dep. I. Hanea se declară a primi oficiul de asesor onorariu în senatul bisericesc; é r presidiul îl declară de întărit din partea sa ca arhiepiscop.

Cu aceste ședința se încheie la 2 óre după prânz.

România.

Adunarea extra-ordinară a Societății Transilvania.

Ședința de la 1 și 12 Martie 1878.

Proces verbal.

(Urmare).

Înflorirea „Societății Transilvania“ era pentru densus o adevérată fericire; ocupațiunile sale cu lucrări de a le „Societății Transilvania“, îi erau ocupațiuni de predilecțiune, și dacă ne

incercăm a eternisa numele seu printr'un mic monument, acesta o facem dentru distinsese merite și înaltele sale virtuți; dicem mic moment, pentru că monumentul seu neperitor este chiar „Societatea Transilvania“, la a cărei edificare, singur a pus piatra cea dintăiu, pe când era în mijlocul nostru.

Pierderea reposatului este ireparabilă, îl regretăm cu toții, înse să ne consolăm, căci sufletesce este și va rămânea în mijlocul nostru.

În considerațiunea acestora, și ca să arétăm cât de mult respectăm înaltele calități ale reposatului, comisiunea d-vóstre este de acord cu opiniunea d-lui G. Misail, de a se crea un stipendiu universitar intitulat: Stipendiul A. Papiu Ilarian, care opiniune ve rugăm să o aprobați și d-vóstre, fiind că cu modul acesta, în tótă durata societății, numele reposatului nu va fi șters din memoria noastră.

Cât pentru propunerea d-lui Procopie Dimitrescu, de a se face un bust de marmură albă, care să represinte pe marele bărbat, A. Papiu Ilarian, comisiunea este de părere, ca îndată ce societatea va dispune de un local al seu stabil, să se facă un bust, cel puțin cât jumătate mărimea naturală, ca semn de recunoscință pentru însemuatele servicii ce a adus societății. — Raportor G. Orăsan.

Dl A. Treb. Laurian propune a se debate și vota mai întâiu modificările introduse în statute, și a se pronunța în urmă asupra concludusilor raportului; aprobându-se această propunere de adunare. d. raportor cetesce capitólu I din noul proiect, făcénd tot-odată comparațiune între statutele vechi și proiectul propus.

Asupra capit. I art. 3, d. M. Strajan luând cuvéntul, întrébă dacă prin cuvéntul sciințe, se înțeleg numai sciințele positive, sau se cuprind tóte ramurile sciinței.

La această întrebare, dl A. Treb. Laurian arată, că cuvéntului sciințe, în statutele noastre i s'a dat un înțeles general, cuprinđénd adecă tóte ramurile sciinței; în urma acestei esplicări, punéndu-se la vot capit. I, se aprobă de adunare.

Asupra capit. II, neluând nimeni cuvéntul, se primesce întocmai.

La capit. 3 art. 12, d. Alesandrescu luând cuvéntul, propune a se sterge tacsă impusă președintilor și vice-președintilor de onóre la primirea diplomei, lăsându-i ca de la sine să vie în ajutoriu societății, cu mijlócele de cari vor dispune, fie ele materiale fie morale.

Dl raportor arată, că comisiunea însărcinată cu revisuirea statutelor, a găsit de cuvintă a se depărta cât se póte mai puțin de statutele originale: că acest articlu s'a găsit tot ast-fel și în statutele cele vechi și nu l'a modificat, această procedere e susținută chiar de impregiurarea, că în timp de 11 ani, acest articlu n'a prezentat nici un inconvenient.

Propunerea d-lui Alesandrescu mai fiind susținută și de dd.: G. Comșa, N. Făgărășan, se primesce de adunare.

La art. 13 d. Precup arată, că odată neprimită de adunare tacsă asupra președintilor și vice-președintilor de onóre, urméză de sine că trebuie a se sterge și tacsă de 2 lei noi, impusă membrilor adunării, și cere a se elimina art. 13.

Dl G. Giuvelca, susținénd articlu din proiect, arată că tacsă de 2 lei este costul diplomei, pe care societatea îl plătesce din fondul seu, și nu e reu ca membrii să plătescă pentru diploma ce primesc.

Articlu 13 mai fiind susținut și de alți membri, adunarea îl primesce.

La art. 16, în care se prevede capitalisarea părții a deca, redusă în comitet de la a cincea, a venitului în fie-care an, d. Al. Lupașcu arată, că scopul societății nu este de a mări capitalul material, ci pe cel moral, crede

prin urmare, că e mai bine a întrebuința tot venitul fondului la ajutoarea tinerilor, de cât a adauge la capital.

Dl C. Porumbaru luând cuvântul, combate propunerea d-lui Lupașcu și își susține articolul așa precum s'a propus de comisiune; în acest sens vorbind și d. S. Boierescu, face comparațiunea între societate și individ, dăce că precum face ori-ce om în administrarea averii sale, tot așa ar trebui să facă și societatea. Toți bunii administratori de averi cheltuiesc numai o parte a venitului, pentru ce nu ar urma și societatea; se pronunță deci pentru articolul din proiect.

Opiniunea d-lui Lupașcu mai fiind susținută și de dd.: Alesandrescu, Ganea și Comșa, d. raportor o combate, arătând motivele pe cari s'a basat comisiunea la formularea acelui articlu, între aceste motive trece și împregiurarea, că acest articlu, pe lângă aceea că nu ne împedecă de a îndeplini scopul ce urmăresce societatea, dar încă ne asigură mărirea capitalului, arată apoi că dispunând de un capital considerabil, pot veni împregiurări, cari singure ne arată modul cum să se întrebuințeze mai cu folos pentru junimea română; dispunând de mijloce, având scôla noastră de meserie și atelierele noastre, nimenea nu se pôte îndoi, că nu putem forma juni români mai folositori și cu mai mici cheltuieli.

Închidându se discuțiunea se pune la vot articolul 16 din proiect și se aprobă împreună cu celelalte din acest capitol, până la art. 20 exclusiv.

Ședința se ridică la ôrele 6 sara, anunțându-se cea viitoare pe ziua de 19 Martie, când se vor supune desbaterii adunării celelalte articule din proiectul de statute.

Președinte, A. Treb. Laurian.

Ședința II de la 19 Martie 1878.

Ședința se deschide la ôrele 2 p. m. sub președința d-lui A. Treb. Laurian.

Dl președinte arătând că la ordinea zilei este continuarea votării statutelor, invită pe d. raportor a da lectură articulelor nevote în ședința trecută.

Dl G. Orăsan, raportorul comisiunii însărcinate cu revisuirea statutelor comunică, că în ședința trecută am ajuns la artic. 20 exclusiv, urmând apoi cu cetirea până la art. 27 inclusiv, arată că nu s'au făcut în aceste articule de cât mici modificări de redacțiune, și cere dela adunare a le admite așa precum sunt propuse.

Dl C. Porumbaru luând cuvântul, propune a se adauge după art. 20, altul nou în sensul următoriu:

„Acei dd. membri, cari nu vor fi plătit cotisațiunea pe un an, nu au „vot decisiv.“

După mai multe opinii pentru și contra acestei propuneri, adunarea o primesce.

Asupra articulelor următoare până la 27 inclusiv, ne mai luând nimenea cuvântul, adunarea le primesce așa precum s'au propus de comisiune.

Cetindu-se capit. 5, dl raportor arată, că diferența dintre statutele vechi și noul proiect în acel capitol, este numai la art. 28, unde comisiunea a creșut de cuvânt a reduce numărul membrilor comitetului de 15 la 11, fiind acest număr suficient pentru administrarea averii societății.

Dl D. Alesiu propune a se menține vechiul număr de 15, căci mai multe persoane desbătând cesțiunile privitoare la administrațiune, vor puté lua totdeauna decisiuni mai sigure și mai folositoare societății.

Articolul din proiect mai fiind susținut și de dl Al. Lupașcu, și de d. Precup. adunarea îl primesce. Asupra celorlalte neluând nimenea cuvântul, se primesc întocmai.

La cap. 6, dl G. Comșa luând cuvântul propune, ca la finele noului sta-

tut să se facă mențiune de locul, timpul și persoanele ce au condus adunarea generală la votarea definitivă a vechilor statute; adunarea primesce.

După acesta punându-se la vot în total statutele, așa precum s'au modificat, adunarea le încuviiețază cu unanimitate de voturi.

În privința părții raportului, care face mențiune de ilustrul bărbat, A. Papiu Ilarian, dl președinte, A. Treb. Laurian, mulțămesc comisiunii pentru dreapta apreciere a meritelor repositului, și declară că se asociază cu propunerea ei în privința înființării unei burse universitare cu numole A. Papiu Ilarian, iar în locul bustului de marmură albă, propune facerea unui portret colorat, așa precum a făcut și societatea academică, căci un asemenea portret ne reamintescă virtuțile repositului ca și bustul de marmură, iar pe societate o costă mai puține sacrificii materiale.

În urma acestora, adunarea decide a se înființa o bursă disă: bursa A. Papiu Ilarian și facerea unui portret colorat a repositului A. Papiu Ilarian.

Dl președinte, A. Treb. Laurian comunică, că la ordinea zilei mai este votarea bugetului și alegerea comitetului, în conformitate cu noul statut, dar ôra fiind înaintată, propune a se amâna pentru o altă ședință.

Acastă propunere adoptându-se, ședința se ridică la ôrele 5 și jumătate, anunțându-se cea viitoare pe ziua de 18 Aprilie 1878.

Președinte, A. Treb. Laurian.
(Va urma.)

Varietăți.

* (Postal). S'a deschis concurs cu termen de trei săptămâni de la 10 Maiu n. pentru ocuparea posturilor de magistru postal în stațiunile Hususău (Hosszuszó) în comitat. Tërnavi mici și Chechiș (Kékes) în comitatul Solnok-Dobârca. Pe lângă depunerea unei cauțiuni de 100 fl. obținătorii posturilor, se vor bucura de un salariu anual de 150 fl; de un pașal de 40 fl; pentru îndeplinirea lipselor de transport cel de la Hususău de un pașal de 200 fl. și cel de la Chechiș de un pașal de 300 fl. — Cu datul de 11 Maiu s'a scris un concurs cu termen de trei săptămâni pentru un post de practicant cu un ajutoriu de 300 fl.

* Cu trenul de sêră a plecat aialtă eri toți deputații sinodali câți mai remaseră și a căror domiciliu este afară de Sibiu.

* (Fortificări). După câte auzim Alba Iulia are a se prevedea cu 12 forturi, fie care fort cu câte 10 tunuri. Spre punerea în lucrare a acestor fortificări precum și a acelor de la Turnu roșu, Predeal, Buzău Oituz etc. cetim că au plecat din Krem s 300 de feciori din regimentul de geniu, de la Viena în cöce vor veni cu tren separat până în Transilvania. De aici au plecat joi sêra mai mulți ofițeri la diverse puncte. Se dăce că spre Brașov au plecat și 120 feciori din reg. 31 staționat aici.

* (Necrolog) **Catinca Tipeiu** născută **Nicolae Orgidan** după o suferință de vr'o câte-va luni a părăsit viața pământescă astăzi în 30 Aprilie st. v. la ôrele 11. a. p. în etate de 43 de ani.

Acastă scire fôrte tristă o aduce la cunoștință amicilor și cunoșcuților neconsulatul soț Ioan Tipeiu propopol gr. or. al Sebeșului, fiul seu Ioan, negustoriu în România, ficele sale Tinca măritată Ioan Tăcit profesorul la Gimnasiul român gr. or. în Brașov, Eufrosina măritată Trăian Mețan Paroch gr. or. în Zernești, apoi minorenele fice Sabina, Leni, Virginia și minorênul

fiu Sever precum și ceilalți nune-roși consăngeni plini de întristare și cu inima frântă de durere.

Remășițele pământesci se vor depune Marți în 2/14. Maiu 1878. la 3 ôre d. a. în cimiteriul gr. or. din Sas-Sebeș.

Sas-Sebeș în 30-lea Aprilie 1878 st. v.

* (Un conflict româno-rus). Sâmbătă sara s'a întemplat înaintea otelului Broft un conflict care ocupă de două zile curiositatea publicului.

Unul din deputații de preste Milcov, d. Bonachi, eșise de la un otel și oprise o birjă. Un moment după ce oprise, veni un ofițer rus, un major rus ni-se pare, și voi să ia birja oprită de d. deputat Bonachi. Acesta observă cu politeță ofițerului, că birja este oprită de d. sa și că să-și ia alta. Ofițerul rus nu voi înse se fiuă samă de această observațiune și înaintă spre birjă cu scop d'a o ocupa. Atunci d. Bonachi îi observă din nou că birja este oprită de d. sa și că nimeni n'are dreptul se i o ia. Ofițerul rus de astă-dată răspunde prin insulte. D. Bonachi, indignat, îi dăce că în această țară nu se insultă ômenii ast-fel și îi ceru de repețite ori cu agitațiune numele, spre a-și dobândi satisfacerea pe calea onôrei. Ofițerul nu-și dede înse numele și spre a ajunge la birjă voi se înlătura pe d. Bonachi cu tēca săbiei. La această nouă insultă, d. Bonachi nu-și mai putu stăpâni mânia și lovi de trei ori cu palma pe ofițer în obraz. Atunci se urmă o scenă de învălmășală, în care d. Broft și mai mulți alții înterveniră spre a curma scandalul.

În aceeași sară, un tribunal de onôre, compus din ofițeri ruși, judecă purtarea ofițerului ce se espuse în public a primî un ultragiun atât de grav.

Ni se asicură că sentința tribunalului de onôre a fost aspră pentru ofițerul pâlmut; el a fost imediat depărtat din Bucuresci.

Diarele despre esposițiune.

Diarele franceze se ocupă cu mare predilecțiune, de esposițiua universală, cu privire la care, organele liberale sânt de acord, a o considera ca un triumf al republicei.

„Tems“ dăce, că nereușirea ei ar fi regretată nu numai de francezi, ci și de celelalte națiuni. Acesta se explică ușor; de mai mulți ani, și a-nume în urma evenimentelor dela 1870 Europa simte, că ori ce slăbire a Franciei, și are reacțiunea sa daunôsă asupra tuturor.

„Ori în ce punct de vedere ne am aședa, zice organul în cesțiune, în acela al echilibrului politic, sau am considera afacerea sub raportul deosebitelor soiuri a activității omenesci: a artei, comerțului, industriei, sciinței etc., existența, mărirea Franciei sânt pentru lume o necesitate. Din cauza asta, esposițiua dela 1878 însușesc pôte pe o tréptă mai înaltă, decât cele de până acum, caracterul internațional. Mărirea Franciei, întune-cată mai deunăzi, este acum mai mult dorită decât temută, și de sigur atâta reprezentanți ai tuturor națiunilor s'au alăturat fără nici o intențiune ascunsă, la serbătorea de astăzi.

„Le Moniteur“ salută esposițiunea numind'o „prima resbunare,“ și lasă Parisului, să rostescă streinilor, în numele Franciei, după atâtea nenorociri:

„Acastă am îndeplinito în mai puțini de șapte ani, spre a ne face uitate desastreale noastre. Voi toți, cari ne ați declarat de căduți, cari ne ați fluerat numele nostru, vedeți, de ne lipsesc curajul!“

Așa raționază organele republicane. Cu totul altcum scriu diarele reacțiunii, ca; „Pays“ Union și „Univers,“ dincare am estras deja o bucată unică în felul ei; emanările acestor diare, caracterisate prin o espunere sumbră și plină de întunecöse profeții, nu sânt însă de a se privi de cât ca resulfă-

rile pline de venin, ale vrășmașilor republicei, cari șovăiesc în speranțele lor dinastice și spumegă de mânie, la vederea triumfului ei.

Cum că acest triumf s'a obținut deja, recunosc și diarele din Berlin, între cari cu deosebire, „Nordd. Allg. Ztg.“, se declară, prin gura corespondintelui său, surprins și minunat de aspectul, bogăția și raritățile oferite de esposițiune, încă în ziua întâia de cercetare.

Deschiderea strălucită și auspiciile ameliorate, de cari se bucură esposițiunea din Paris, au provocat în Germania o generală părere de reu, pentru că nu ia și dēnsa parte, pe tôte tērimurile, la această luptă pacifică. Tânguirile poporului germân, pentru că se vede străin, de această serbătore a lumii întregi, încep a trece întro agitațiune și propagandă formală.

„Breslauer Ztg.“ scrie:

„În epistole și alte împărtășiri de a le marilor industriași germâni, e întonat din ce în ce mai tare regretul, pentru că au fost esclusi de la participare la esposițiunea din Paris. Acum se vede, dăce acestia, că se lasă Franciei și tuturor celorlalte state terenul pentru o concurență, de care avea lipsă pentru piața sa cu deosebire Germania, în mijlocul producțiunei sale, paralisată și fără credit. Cu insultele îndatinatē, aduse Franciei și esposițiunei ei, mai puțin s'a ajutat industriei germâne.

Tocma Francia, care a suferit atâta prin pustiirile enorme ale resboiului, prin plătirea miliardelor și căderea sa din înălțimea prestigiului în care se află, tocmai ea arată în cel mai strălucit mod ce trebuie să facă o țară, dacă vrea să, și restauzeze relațiunile sale industriale și posițiua sa economică.“

Diarul germân are multă dreptate: Francezii acest popor unic în Europa, au arătat și după nespusele nenorociri, prin cari au trecut cu o-casiunea resbelului din urmă, că ei au întrecut cu mult pe învingătoriul lor, nu numai pe terenul industriei și al artelor, a căror serbare au deschis o în mod așa de brilliant acum la Paris; ei încep a se arêta egali și pe tôte celalte terenuri, cu rivalii sei dela nord.

„Rom. Lib.“

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Criteriul naționalității.

(O încercare din psihologia popôrelor.)
(Urmare.)

Considerând limba ca criteriu a naționalității, avem să mai considerăm următoarele: limba și dialectele, limba națională, maternă și a culturai, și naționalitatea indivișilor. La punctul ântâiu trebuie să constatăm că fie-care limbă se deosebesce prin natura sa în mod determinat de alta; fie-care individ vorbesce o anumită limbă, carea între împregiurări o pôte schimba cu alta dar nu o pôte mesteca.

Dialectul nu se pôte cunoșce la fie-care individ determinat, căci de ôre-ce este atērnătoriu de împregiurările casnice, locali și a țerei, după mēsură culturai sale naționale, urmēză schimbărilor aceloră.

Dețemurirea teritorială a limbei așa dară nu este legată de inertia locului; — se pôte însă determina după persoane; a dialectului relativ la persoane este nesigură, și are mai mult un caracter local. —

Cu privire la punctul al doilea, precum s'a dis și mai sus este a se statorî ca princip că o limbă este a se recunoșce ca specific națională îndată ce de un popor este vorbită ca limbă a familiei; — este totodată dacă aceea este dezvoltată până la limbă a literaturii, ori ba. Obiectiunei că nu-

mai o limbă dezvoltată scrisă este a se considera ca criteriu a naționalității se poate răspunde că în cazul acela nu numai toate acele popoare, cari nu au limba a literaturii, n'ar purta emblema naționalității, dar în sinul aceleiași națiuni, membrii și indivizii cari nu știu scrie nu sunt literați, nu ar pute face pretensiunea a fi numărați la vre-o națiune.

Nu se cuvine a restringe vorbirea, limba numai la cărțurari, unde de multe ori o găsim mai rea decât la vulg.

Limba mai puțin întemeiază diferența națională decât o caracterizează. Ea exprimă modul cugetării și reacționează asupra lui „poporele le cunoștem și numim după limbă ca și pre indivizii după nume.“ (Rüdiger). —

Ce e drept ea este supusă și modificărilor, ba se și pierde. În Canada și Luisiana franceza cede englesei. Aci vom dice, când se va pierde și conștiința națională, națiunea a perit. Ba se poate servi cu exemple, unde chiar noțiunea naționalității se arată ca fluctuantă, la totă întemplantarea ea este condiționată de proporțiunea ce se află între originea genealogică și limbă la care se adaugă datinele tradiționale, și dacă este posibil detărmierea teritorială politică. Originei i se dă valorea că determină egalitatea limbei, moravurilor și altor instituțiuni, nu însă rolul de adevărat criteriu. Aducerea limbei la acel rol este rezultatul studiilor comparative psicho-etnologice, este merit al psihologiei poporilor după cum o numește dl Hajdău, a cărei problemă însă până acum, spun cu inima înfrântă că nu a ajuns a se bucura de ospitalitatea noastră.

Indivizii. Când este vorba de naționalitatea indivizilor, limba ca criteriu se poate considera în aplicarea sa practică. Încât limba este familiară, trebuie să presupunem că toți membrii aceleia sunt a se numera la dansa, fără deosebire de etate și fără privire la cea împrejurare ca ore fac densii întrebuințare de cea limbă a familiei. Copii, se nasc și cresc pentru limba părinților; pentru membrii naturali a familiei nici cea împrejurare nu se ia în considerare că adecă mai cunosc și altă limbă, și după profesiunea lor o vorbesc.

Nu mai puțină atențiune merită și cazul când în economia casnică prin căsătorii se întâlnesc limbi diverse. Întrebarea este: carea se va susține ca familiară, și astfel ca specific națională a familiei? sau doră ambele? Susținerea este atârnatore parte dela însemnătatea referințelor externe a fiecărei părți, parte dela referințele căsătoriei. Își va susține fie-care pe a sa poate atunci, când limba acelor persoane cu cari unul fie-carele stă în comerț, este și a sa; cu deosebire însă când părțile după credință sunt de diferite confesiuni și cultul il săvârșesc în limba poporului credincios.

Dar copiii acelor familii? De cumva este intențiunea ca să se plânteze ambele limbile deodată, atunci se poate țempla ca un copil să aibă înclinare la una, altul la alta. În multe cazuri va decide limba locului, iar ajutoriu va da limba instrucțiunii. Nu se poate afirma că se vor susține ambele limbi într'o formă, de ore-ce nu se poate cugeta că impresiunile a lor două elemente cu totul eterogene vor înriuri în aceeași măsură și cu aceeași tărie asupra sufletului și conștiinței copilului. În astfelu de cazuri rezultatul ar fi neutralizarea ambelor limbi. Singur am cunoscut un băiat, pre care voind a' l învăța să vorbească: mama unguresce, tatăl germănesce și crescătoria, carea nu scia numai romănesce, acesta, — în al 4—5 an nu scia nici una și nici că se poate cine-va înțelege cu el fără

ca să cunoască toate acele limbi. Se poate însă afirma cu multă tărie că limba mamei determină limba băiatului.

Din toate acestea rezultă că în limbă vieză națiunea. Producerea conștiinței naționale este condiționată de nascerea și dezvoltarea limbei. Toate fazele spiritului obiectiv naționale vin la ivela prin limbă, carea nu este numai un mediu, ci însași revelarea cuprinsului conșciu a spiritului obiectiv.

În densa se arată mai expresiv principiul asociațiunii, căci arată cea mai mare plasticitate și tărie culturală. Nu cum mănâncă, beu, lucră, se rógă, politiseză, ci după cum vorbesc — sunt ómenii și popórele.

Limba, special cea maternă, trage la sine prin ore-ce magic toate proprietățile vieței spirituale a acelor, cari o vorbesc, și așa întemeiază acea legătură, acea înțelegere, acea forță, în puterea căror tot ce e „străin nu se lipese de sufletul meu.“ Limba este sanctuarul pentru spiritul și conștiința poporului, și cine voese a intra în acest tabernacul a națiunii, trebuie să fie până la un grad naționalizat. Limba primită mai târziu nici decât nu poate suplini pre cea maternă. Chiar și atunci când am fi dedați a cugeta în altă limbă, și atunci dic că: rugăciunea e mai ferbinte, amorea mai intimă, dacă se exprimă în limba maternă. Frasea modernă, carea stigmatisează iubirea cătră limba maternă de „vanitatea nebunia limbelor“ arată ignoranța psihologică față de mijlocul fundamental pentru acuirarea cunoscințelor, tocmai așa precum este cea mai mare nebunie a voi ca să dăm cuiva respirul libertății, când căutăm ai lua naționalitatea prin înădușirea limbei materne. Acesta ar însemna: Tu poți să fii ce voesci, numai nu aceea ce ești și ce ai dorii mai vartos ca să fii.

Mórtea naționalității. S'a afirmat de multe ori că națiunile creștine nu mor. Pentru istorie acest asert are însemnătate. Unde sunt Armenii, Romanii secl. V. imperiile celtice în Bretagne, Wales, Irlanda? Au murit. Dar chiar și ađi mor. În seclul venitoriu nu se vor mai afla Venđi în Sacsonia; pentru Litveni se cértă Polonii și Rușii. Faptul este că după limbă nu aparțin nici unora. —

În țerile mohamedane au pătimit naționalitățile pre două căi. Cele pacifice șiau perdit independința națională: Armenii, Coptii, Bulgarii etc. Cele belice s'au susținut dar multe au luat religiunea cuceritórilor: Bosniacii, Arnăuții, Cerchezii în 1½ seclu înainte au luptat pentru creștinism așa de eroicesce, precum luptă astăzi pentru Islam.

Așa precum naționalitatea pere atunci când i se stänge vieța, când se pierde principiul vital adecă când se întunecă conștiința națională. Acesta se poate întempla sau prin debilitare sau prin cuceriri purcese din intențiuni proselitice.

Un alt reu vine dela renegați. Acestia sunt hólă pentru națiune. O națiune pierde cu atât mai mulți indivizii cu cât este mai elastică mai mobilă față de influințele străine. — Concepțiunile, noțiunile și ideile naționale trebuie să fie până la un grad egoiste și unilaterali. Simțeminte naționale fără ore-care amestec de necuitate cătră ingerințele străine nu se pot cugeta.

Renegații se pot condamna, ei sunt și de compătimit. Este însă nedrept a afirma că națiunea la carea trec nu câștigă. Din contră dela acela care și alege singur poporul și naționalitatea, se așteptă o alipire mai mare, decât dela cel ce se ține de aceea prin nascere. Se poate țempla ca desertorul să se facă de ris prin rivna sa;

faptele lui sânt făcute. Crescerea pruncilor în sinul și pentru noua națiune, este câștig.

Conclușiunile ce s'ar pute trage au să fie fórte generali, lăsând fiecărui ca să facă aplicări speciali. — Cumcă omeninea, sau chiar rasa albă va fi când-va una, — nu se poate prevedea. Omul nici când nu va fi om fără atribut predicativ. Totdeuna încât se ține de un anumit popor va sta în nees cu istoria, cu referințele teritoriale ale crescerei și culturai. Așa nu se poate substitui o formă universală națională în locul singuratecelor forme existente. Din contră este mare probabilitate că cuvintele lui Castelar: pentru moment înving interesele, dar pentru durată ideile, vor fi auzite; și deși astăzi momentele se succed așa de iute încât tot interesele înving, totuși avem a spera că idea naționalității are tária cerută cât să pótă ajunge la valóre. Poporul este species nationalis care are realitate în natură; trupina este genul național pre care sciința l construe din asemănările făcute. „Specia,“ dice Quatrefage (l'espece humaine 54) „unesce în sine toți indivizii mai mult ori mai puțin sieși asemenea, cari derivă dela aceiași părinți prin succesiune familiară neîntreruptă, sau se pot cugetă ca descendenți a acelora.“

Pentru susținerea naționalității este deci de lipsă.

a) O grupă de indivizii cari să pótă da și eshauria noțiunea popor. Singuraticii nu pot, chiar când ar întruni toate calitățile unei națiuni, să o apere de atacuri externe. Armenii, jidani, țiganii, din cauza numărului celui mic la olaltă, nu au venitor național în Europa.

b) Independința politică, dacă este cu putință.

c) Independința intelectuală. O națiune carea nu are un cerc ore-care de idei proprie, forme de expresiune pentru cercul și cuprinsul conșciu al spiritului seu, scóse din natura și create din limba sa ori a fraților sei de un sânge, aceea dic, până când va traduce și forța modul cugetării altora, precum indivizii cari fac acesta, așa și ea va fi domnită de acel popor a cărui serv intelectual s'a făcut. Nefericită este provocarea că anumiți termini d. e. *Anschauung*, s'au steriotipat într'u atât încât și noi am fi siliți totdeuna a' l da cu intuițiune. Deci simțită este literatura proprie națională și terminologia pre toate terenele sciinței.

d) Să aibă valóre pentru omenime și istoria sa. Istoria este conservátorea activității. Popórele pasive nu sânt ale istoriei. Valóre câștigă dacă produce ceva pentru omenime, de interes universal, ceea ce totdeuna trece preste limitele naționale. — Esemple: Spiritul artistic al Grecilor și speculativ; politic al Romanilor etc.

Toate acestea nu pot decât să aprindă amorea cătră limba maternă. Acestă amóre este un fenomen universal. Se află la toate popórele, la cele primitive ca la cele civilisate, mai întâiu instinctive apoi cu conștiință — îndată ce se arată contrariul prin obtruderea altei limbi. Chiar unde națiunile trăesc în armonie, încă se arată alipirea cătră limba maternă: Litvenii din Silesia și Polonii uită germăna, învățată în scólă, limba familiei nu perde, căci nu le este rușine a o vorbi. Limba este conservátorea ideilor, și acestea dau cuprinsul conștiinței. — Sunetele limbei materne îmbucură mai mult pre cel instrăinat, și deșteptă simțemintul iubirei de patrie, și când nu are altă speranță decât dorința el se mângăie cântând:

Fericiți căți sânt aprópe
De caminul pârînșesc;
De-oi muri voiú să me 'ngrópe
În pământul romănesc —
Fie pânea cât de rea,
Tot mai bună-i 'n țera mea. (Cretianu...
G. Pletos.

Sciri ultime.

(După „S. d. T.-B.“)

Paris, 17 Maiu n. „Agence Havas“ anuciă: Se pare că lui Șuvaloff i-a succes a arăta țarului, că este în interesul Rusiei a face Europei cea mai mare parte din concesionile cerute de Anglia. În urma acesteia întrunirea congresului pare a fi sigură, pe lângă toate dificultățile ce s'au ivit în Constantinopole pentru evacuarea fortărețelor.

Maj. Sa la propunerea guvernului unguresc a ordonat sistarea procederei mai departe contra acușărilor pentru participarea la tulburările din Secuime.

În districtul Diakovar se sporesc bandele de refugiați inarmați (din Bosnia). Se dice că se va proclama dreptul statariu.

„Agence Havas“ anuciă: Totleben a declarat, dacă încercările de pacificare a revoltei din munții Rhodope vor remâne fără succes, va lua măsuri energice spre a le pune capet.

Bursa de Viena

din 5;17 Maiu 1878.

London	121 25
Argint	105 35
Galbin	5 72
Napoleon d'aur (poli)	9 70 1/2
Valuta nouă imperială germăna	59 85

Estras din foia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitațiuni: în 7 Iunie și 8 Iulie imobil. lui Ioan Lopatá în Uifaléu-román (jud. cerc. Baia mare); în 24 Maiu imobil. lui Valentin Smrek ar și soției sale în Sibiu (tribunal); în 4 Iunie și 8 Iulie imobil. rămasului după Ioan Bohrmann în Hundrubech (jud. cerc. Sighisóra); în 5 Iunie și 9 Iulie imobil. lui George Morar și soți în Hundrubech (jud. cerc. Sighisóra); în 15 Iulie și 16 August imobil. lui Israil Grün în Cluj (tribun); în 12 Iunie și 12 Iulie imobil. lui Pavel Echim în Năséud (jud. cerc.); în 11 Iunie și 15 Iulie imobil. lui Andreiu Oprea în Brașov (tribun); în 27 Maiu imobil. lui Francisc Felmeri și a Anei Bodrogi în Odorheiu săcuesc (tribun); în 31 Maiu și 30 Iulie imobil. lui Iosif Marton în Aiud (jud. cerc.); în 4 Iunie imobil. lui Ioan Alecsi în Parva (jud. cerc. Năséud); în 1 Iulie și 1 August imobil. lui Jacob a lui Ioan Dordea în Lomneș; în 5 Iulie și 6 August imobil. lui George și a Catarinei Gottschling în Amnaș (tribun. Sibiu).

Nr. 17. 1878.

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunii de al doilea paroch în comuna Topárcea. ppresbiteratul Mercurei se deschide concurs cu terminul până la 3 Iuniu a. c. st. v.

Doritorii de a ocupa acesta stațiune de a 3-a clasă se binevoiescă a-și adresa cererile lor, — instruite conform stat. org. și concludelor si nodali din 1873. — subsemnatului oficiu până la terminul indicat. —

Dotățiunea numitei stațiuni:

1. Folosirea a 11. jug. 397⁰ pământ parte arătoriu parte fenaț

2. Accidentele stolari usuate dela 205 familii; cari toate computeate la olaltă dau o sumă de preste 400 fl. v. a.

Mercurea, 21 Aprile, 1878.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Mercurei

Ioan Droc. m. p.

1—3 adm. prot.